

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 10. marca 2021 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Slobodné poskytovanie služieb právnikmi – Smernica 77/249/EHS – Článok 5 – Povinnosť právnik zastupujúceho klienta v rámci vnútroštátneho súdneho konania pracovať v spojení s právnikom, ktorý koná pred daným súdom – Obmedzenia“

Vo veci C-739/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Supreme Court (Najvyšší súd, Írsko) zo 4. októbra 2019 a doručený Súdnemu dvoru 7. októbra 2019, ktorý súvisí s konaním:

VK

proti

An Bord Pleanála,

za účasti:

The General Council of the Bar of Ireland,

The Law Society of Ireland and the Attorney General,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory J.-C. Bonichot, sudcovia L. Bay Larsen (spravodajca), C. Toader, M. Safjan a N. Jääskinen,

generálny advokát: P. Pikamäe,

tajomník: C. Strömholm, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 23. septembra 2020,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- VK, v zastúpení: B. Ohlig, Rechtsanwältin,
- The General Council of the Bar of Ireland, v zastúpení: E. Gilson, D. Spring, solicitors, W. Abrahamson, barrister-at-law, a P. Leonard, SC,

* Jazyk konania: angličtina.

- the Law Society of Ireland and the Attorney General, v zastúpení: C. Callanan, S. McLoughlin, solicitors, a M. Collins, SC,
  - Írsko, v zastúpení: M. Browne, G. Hodge, J. Quaney a A. Joyce, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci M. Gray a R. Mulcahy, SC,
  - španielska vláda, v zastúpení: J. Rodríguez de la Rúa Puig, splnomocnený zástupca,
  - Európska komisia, v zastúpení: H. Støvlbæk, L. Malferrari a L. Armati, splnomocnení zástupcovia,
- po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 3. decembra 2020,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 5 smernice Rady 77/249/EHS z 22. marca 1977 na uľahčenie účinného výkonu slobody právnikov poskytovať služby (Ú. v. ES L 78, 1977, s. 17; Mim. vyd. 06/001, s. 52).
- 2 Tento návrh bol podaný v spore medzi VK a An Bord Pleanála (odvolací orgán vo veciach územného plánovania) týkajúcom sa povinnosti uloženej právničke zastupujúcej odvolateľa vo veci samej, podľa ktorej je povinná spolupracovať s miestnym právnikom na účely jeho zastupovania v konaní pred vnútroštátnym súdom.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Článok 1 smernice 77/249 stanovuje:

„1. Táto smernica sa bude uplatňovať v rámci obmedzení a za podmienok v nej ustanovených na činnosť právnikov s ohľadom na nimi poskytované služby.

...

2. ‚Právnik‘ znamená akúkoľvek osobu oprávnenú vykonávať odbornú činnosť za použitia jedného z nasledovných titulov:

...

Nemecko: Rechtsanwalt,

...“

- 4 Článok 5 tejto smernice stanovuje:

„Pre výkon činností súvisiacich so zastupovaním klienta v súdnom konaní môže členský štát požadovať, aby právnici, na ktorých sa vzťahuje článok 1:

- boli predstavení v súlade s miestnymi pravidlami a zvyklosťami predsedajúcemu sudcovi a prípadne tiež predsedovi príslušnej advokátskej komory v hostiteľskom členskom štáte;

- pracovali v spojení s právníkem, který koná před daným soudním orgánem a který by v případě potřeby niesol potrebnú zodpovednosť voči tomuto orgánu alebo s ‚avoué‘ alebo ‚procuratore‘, ktorý koná pred týmto orgánom.“

Írske právo

- Článok 2 ods. 1 European Communities (Freedom to Provide Services) (Lawyers) Regulations 1979 [nariadenia preberajúce právnu úpravu Európskych spoločenstiev (Sloboda poskytovať služby) (Právnicki) z roku 1979, ďalej len „nariadenia z roku 1979“], preberajúci do írskeho práva ustanovenia smernice 77/249, definuje „hostujúceho právnika“ („visiting lawyer“), ktorý je oprávnený vykonávať činnosť pred súdmi iného členského štátu, odkazom na zoznam uvedený v článku 1 ods. 2 smernice 77/249.
- Článok 6 nariadení z roku 1979 stanovuje:

„Pri výkone činností súvisiacich so zastupovaním a obranou klienta v súdnom konaní na území štátu je hosťujúci právnik povinný pracovať v spojení s právníkom, ktorý je oprávnený konať pred daným súdovým orgánom a ktorý by v prípade potreby niesol potrebnú zodpovednosť voči tomuto orgánu.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- Pán VK, je účastníkom odvolacieho konania na Supreme Court (Najvyšší súd, Írsko), ktoré sa týka určenia náhrady trov súdneho konania začatého proti povoleniu vydanému na výstavbu zariadenia na obhliadku uhynutých zvierat v blízkosti jeho farmy.
- Prejednávaný návrh na začatie prejudiciálneho konania Súdnemu dvoru sa týka sporu, v ktorom už predtým Supreme Court (Najvyšší súd) podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý viedol k vyhláseniu rozsudku zo 17. októbra 2018, Klohn (C-167/17, EU:C:2018:833).
- VK sa rozhodol, že v konaní na Supreme Court (Najvyšší súd) bude sám zabezpečovať svoju obranu.
- Pred Súdnym dvorom ho zastupovala pani O, „Rechtsanwältin“ (advokátka), usadená v Nemecku.
- Po vyhlásení rozsudku zo 17. októbra 2018, Klohn (C-167/17, EU:C:2018:833), bola vec vrátená na Supreme Court (Najvyšší súd), aby tento súd rozhodol o odvolaní, ktoré podal pán VK, s prihliadnutím na výklad príslušných ustanovení práva Únie, vyplývajúci z uvedeného rozsudku.
- Za týchto okolností chcel pán VK poveriť pani O, ktorá nie je usadená v Írsku, zastupovaním svojich záujmov na Supreme Court (Najvyšší súd).
- Vnútroštátny súd sa pýta na zlučiteľnosť článku 6 nariadení z roku 1979, ktorý ukladá hosťujúcemu právníkovi povinnosť, že musí pracovať v spojení s právníkom vykonávajúcim činnosť pred konajúcim súdom, aj v rámci konania, v ktorom má účastník konania právo sám zabezpečovať svoju obranu.
- Vnútroštátny súd položil teda otázku, ako sa má vykladať rozsudok z 25. februára 1988, Komisia/Nemecko (427/85, EU:C:1988:98), v ktorom bolo preskúmané právo členského štátu, podľa ktorého možno vyžadovať, aby hosťujúci právnik pracoval v spojení s právníkom, ktorý vykonáva činnosť pred konajúcim súdom. Tento súd sa v podstate pýta, či výklad uvedený v tomto rozsudku bráni tomu, aby bola hosťujúcemu právníkovi uložená povinnosť pracovať v spojení s právníkom, ktorý vykonáva činnosť pred konajúcim súdom, vo všetkých prípadoch, keď je jeho klient v súlade s vnútroštátnou právnou úpravou oprávnený sám zabezpečovať svoju obranu.

- 15 V tejto súvislosti vnútroštátny súd uvádza, že požiadavka pracovať „v spojení“ s vnútroštátnym právnikom je obmedzená. Nie je tak nevyhnutné, aby právnik, ktorý vykonáva činnosť pred konajúcim súdom, bol právnikom povereným mandantom alebo právnikom, ktorý predkladá vec súdu. Spresnenie ich konkrétnych úloh treba prenechať dvom dotknutým právnikom, t. j. hosťujúcemu právnikovi a právnikovi, ktorý je oprávnený konať pred írskym súdom. Úlohou právnika, ktorý je oprávnený vykonávať činnosť pred konajúcim súdom je vo všeobecnosti pomôcť hosťujúcemu právnikovi v prípade, keď si riadne zastupovanie klienta a správne plnenie povinností voči danému súdu vyžadujú znalosti alebo rady týkajúce sa otázok práva, praxe a konania, alebo dokonca profesijnej etiky na uplatňujúcich sa na vnútroštátnej úrovni. Rozsah tejto spolupráce teda značne závisí od okolností každej veci, pretože existuje skutočné riziko, že hosťujúci právnik by si nedopatrením nesplnil povinnosti voči svojmu klientovi alebo konajúcemu súdu, ak by mu neposkytol pomoc v týchto oblastiach právnik, ktorý koná pred daným súdom.
- 16 Vnútroštátny súd napokon uvádza, že jedna zo stavovských povinností, ktoré musí dodržiavať každý právnik zastupujúci účastníka konania na írskych súdoch, spočíva v povinnosti preskúmať všetky relevantné oblasti práva a upozorniť daný súd na každú právnu skutočnosť, či už vyplývajúcu z právnej úpravy alebo judikatúry, ktorá by mohla mať vplyv na riadny priebeh konania. Táto povinnosť sa uplatňuje aj vtedy, ak sú dané skutočnosti nepriaznivé pre účastníka konania, ktorého predmetný právnik zastupuje. Táto povinnosť údajne predstavuje typickú črtu konaní v krajinách *common law*, v ktorých hlavnú časť právneho prieskumu potrebného na to, aby mohol súd správne rozhodnúť o právnych otázkach, vykonávajú skôr účastníci konania než samotný súd. Bolo by to inak len v prípade, že by títo účastníci konania samy zabezpečovali svoju obranu. Za takého predpokladu majú samotné súdy prevziať zodpovednosť za riešenie právnych otázok.
- 17 Vzhľadom na tieto okolnosti Supreme Court (Najvyšší súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Má členský štát zakázané, aby uplatnil možnosť uvedenú v článku 5 [smernice 77/249], ktorá umožňuje členskému štátu uložiť povinnosť právnikovi vykonávajúcemu činnosť súvisiacu so zastupovaním klienta v súdnom konaní, aby ‚pracoval... v spojení s právnikom, ktorý koná pred daným súdnym orgánom‘ za všetkých okolností, kedy je účastník konania, ktorého má hosťujúci právnik záujem v tomto konaní zastupovať, oprávnený sa sám zastupovať?
  2. V prípade, ak bude odpoveď na prvú otázku záporná, na základe akých faktorov by mal vnútroštátny súd posúdiť, či je prípustné uložiť povinnosť ‚pracovať‘ v spojení s právnikom?
  3. Konkrétne predstavovalo by uloženie obmedzenej povinnosti pracovať ‚v spojení s‘ spôsobom opísaným vyššie v tomto návrhu na začatie prejudiciálneho konania primeraný zásah do slobody právnikov poskytovať služby tak, aby bol odôvodnený, so zreteľom na verejný záujem, do ktorého spadá tak potreba ochrany spotrebiteľov právnych služieb, ako aj potreba zabezpečenia riadneho výkonu spravodlivosti?
  4. V prípade, ak bude odpoveď na tretiu otázku kladná, platí takýto prístup za všetkých okolností a ak nie, aké faktory by mal vnútroštátny súd zohľadniť pri určovaní, či takúto povinnosť možno uložiť v konkrétnom prípade?“

O prejudiciálnych otázkach

- 18 Svojimi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 5 smernice 77/249 má vzhľadom na cieľ riadneho výkonu spravodlivosti vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby právnikovi, ktorý poskytuje služby zastupovania svojho klienta, bola uložená povinnosť pracovať v spojení s právnikom, ktorý vykonáva činnosť pred konajúcim súdom a ktorý by v prípade potreby niesol potrebnú zodpovednosť voči tomuto súdu, v rámci systému stanovujúcemu právnikom

také procesné a stavovské povinnosti, akou je povinnosť predložiť na účely riadneho priebehu konania danému súdu každú skutočnosť, ktorá môže vyplývať z práva, právnej úpravy alebo judikatúry, a od ktorej je osoba podliehajúca súdnej právomoci oslobodená, ak sa rozhodne sama zabezpečovať svoju obranu.

- 19 Treba pripomenúť, že smernica 77/249, ktorá obsahuje opatrenia na uľahčenie účinného výkonu činností právnikov v rámci poskytovania služieb, sa má vykladať najmä s prihliadnutím na článok 56 ZFEÚ, ktorý zakazuje akékoľvek obmedzenie slobodného poskytovania služieb a vyžaduje odstránenie akejkoľvek diskriminácie proti poskytovateľovi služieb na základe jeho štátnej príslušnosti alebo okolnosti, že je usadený v inom členskom štáte, než v tom, v ktorom sa má služba poskytnúť (pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. februára 1988, Komisia/Nemecko, 427/85, EU:C:1988:98, body 11 a 13).
- 20 Treba však uviesť, že povinnosť, ktorú ukladá vnútroštátna právna úprava, pracovať v spojení s vnútroštátnym právnikom, predstavuje obmedzenie slobodného poskytovania služieb právnikmi z iných členských štátov, keďže z nej vyplýva, že osoba podliehajúca súdnej právomoci, ktorá chce využiť služby právnika usadeného v inom členskom štáte, znáša dodatočné náklady v porovnaní s osobou, ktorá sa rozhodne využiť služby právnika usadeného v členskom štáte, v ktorom konanie prebieha.
- 21 Smernica 77/249 sa má tiež vykladať s prihliadnutím na článok 57 tretí odsek ZFEÚ, z ktorého Súdny dvor vyvodil, že vzhľadom na osobitnú povahu určitých poskytovaných služieb nemožno za nezlučiteľné so Zmluvou o FEÚ považovať osobitné požiadavky uložené poskytovateľovi, ktoré sú odôvodnené uplatnením pravidiel upravujúcich tieto druhy činností, ale že slobodné poskytovanie služieb ako základná zásada Zmluvy o FEÚ môže byť obmedzené len právnou úpravou odôvodnenou všeobecným záujmom, ktorá sa vzťahuje na akúkoľvek osobu vykonávajúcu činnosť na území hostiteľského členského štátu v rozsahu, v akom tento záujem nie je chránený pravidlami vzťahujúcimi sa na tohto poskytovateľa služieb v členskom štáte, v ktorom je usadený (pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. februára 1988, Komisia/Nemecko, 427/85, EU:C:1988:98, bod 12).
- 22 V tejto súvislosti treba uviesť, že na jednej strane ochrana spotrebiteľov, najmä adresátov právnych služieb poskytovaných osobami napomáhajúcimi spravodlivosti, a na druhej strane riadny výkon spravodlivosti sú také ciele, ktoré možno považovať za naliehavé dôvody všeobecného záujmu, ktoré môžu odôvodniť obmedzenie slobodného poskytovania služieb (rozsudok z 18. mája 2017, Lahorgue, C-99/16, EU:C:2017:391, bod 34 a citovaná judikatúra).
- 23 V prejednávanej veci z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že cieľom dotknutej írskej právnej úpravy je zabezpečiť riadny výkon spravodlivosti, ako aj ochrana osoby podliehajúcej súdnej právomoci ako spotrebiteľa.
- 24 Okrem toho je ešte potrebné, aby opatrenia, ktoré obmedzujú slobodné poskytovanie služieb, boli spôsobilé zabezpečiť dosiahnutie sledovaného cieľa a nešli nad rámec toho, čo je na jeho dosiahnutie nevyhnutné (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. mája 2017, Lahorgue, C-99/16, EU:C:2017:391, bod 31).
- 25 V rozsudku z 25. februára 1988, Komisia/Nemecko (427/85, EU:C:1988:98), Súdny dvor v prvom rade v bode 13 tohto rozsudku uviedol, že v sporoch, v ktorých nemecká právna úprava neukladá povinnú právnu pomoc, môžu účastníci konania sami zabezpečovať svoju obranu pred súdom a že v prípade takých istých sporov nemecká právna úprava tiež umožňovala, aby bola touto obranou poverená osoba, ktorá nebola ani právnikom, ani odborníkom, pokiaľ táto osoba nekonala v rámci výkonu svojho povolania. V druhom rade v bodoch 14 a 15 uvedeného rozsudku konštatoval, že za týchto podmienok sa zdá, že nijaký dôvod všeobecného záujmu nemôže odôvodniť, pokiaľ ide o súdne konania, v prípade ktorých sa nevyžaduje povinná pomoc právnika, aby bola právnikovi zapísanému v advokátskej komore iného členského štátu, ktorý poskytuje svoje služby v rámci výkonu svojho povolania, uložená

povinnosť konať v spolupráci s nemeckým právnikom. V dôsledku toho v rozsahu, v akom nemecká právna úprava ukladala v takýchto sporoch hosťujúcemu právnikovi povinnosť pracovať v spojení s právnikom, ktorý je oprávnený vykonávať činnosť pred konajúcim súdom, Súdny dvor rozhodol, že bola v rozpore so smernicou 77/249 a článkami 59 a 60 Zmluvy EHS, teraz článkami 56 a 57 Zmluvy o FEÚ.

- 26 Rovnako tak v rozsudku z 10. júla 1991, Komisia/Francúzsko (C-294/89, EU:C:1991:302), Súdny dvor v jeho bode 18 uviedol, že v prípade niektorých konaní prebiehajúcich na súdoch francúzska právna úprava nevyžadovala, aby účastníkom konania pomáhal právnik, a naopak umožňovala, aby si účastníci konania sami zabezpečili svoju obranu, alebo pokiaľ ide o konania pred obchodnými súdmi, aby sa mohli poradiť a nechať sa zastupovať osobou, ktorá nebola právnikom, ale mala osobitné splnomocnenie. V bode 19 daného rozsudku následne konštatoval, že právnik poskytujúci služby nemôže byť preto povinný v rámci súdnych konaní, pre ktoré francúzska právna úprava nevyžadovala povinnú pomoc právnika, pracovať v spojení s právnikom, ktorý je oprávnený vykonávať činnosť pred konajúcim súdom.
- 27 Treba však zdôrazniť, že hoci vo veciach, v ktorých boli vydané rozsudky z 25. februára 1988, Komisia/Nemecko (427/85, EU:C:1988:98), a z 10. júla 1991, Komisia/Francúzsko (C-294/89, EU:C:1991:302), vnútroštátna právna úprava umožňovala účastníkom konania, rovnako ako vo veci samej, aby si sami zabezpečili svoju obranu, povinnosti, ktoré prislúchali jednak účastníkom konaniam, a jednak súdu, pokiaľ ide o určenie relevantných právnych pravidiel, boli – na rozdiel od tých, ktoré sa uplatňujú vo veci samej – rovnaké, bez ohľadu na to, či účastník konania si sám zabezpečoval svoju obranu alebo mu pomáhal právnik.
- 28 Bod 13 rozsudku z 25. februára 1988, Komisia/Nemecko (427/85, EU:C:1988:98), a bod 17 rozsudku z 10. júla 1991, Komisia/Francúzsko (C-294/89, EU:C:1991:302), podľa ktorých článok 5 smernice 77/249 nemôže mať za následok, že na hosťujúceho právnika by sa vzťahovali požiadavky nemajúce žiadny základ v profesijných pravidlách, ktoré sa nepoužijú v prípade, keď nedôjde k žiadnemu poskytovaniu služieb v zmysle Zmluvy o EHS, teraz Zmluvy o FEÚ, a preto sa uvedené body majú vykladať vzhľadom na súvislosti, za akých boli vyhlásené rozsudky citované v predchádzajúcom bode.
- 29 Ako totiž vyplýva najmä z bodu 16 tohto rozsudku, povinnosti prináležiace jednak účastníkom konania a jednak súdu, pokiaľ ide o určenie relevantných právnych pravidiel v rámci súdneho konania pred írskymi súdmi, nie sú rovnaké v prípadoch, keď si účastník konania sám zabezpečuje svoju obranu, alebo keď je zastúpený právnikom. V tomto prípade uvedenom ako poslednom prináleží právnikovi, aby pred írskymi súdmi vykonal podstatnú časť právneho zisťovania potrebného na riadny priebeh konania, pričom táto úloha naopak prináleží danému súdu v prípade, keď sa účastník konania rozhodne sám zabezpečovať svoju obranu.
- 30 Pokiaľ tieto povinnosti sú, ako to bolo vo veciach, v ktorých boli vydané rozsudky citované v bode 28 vyššie, rovnaké bez ohľadu na to, či účastník konania sám zabezpečuje svoju obranu alebo mu pomáha právnik, je potrebné sa domnievať, že pokiaľ cieľ riadneho výkonu spravodlivosti možno dosiahnuť v prvom prípade, tým skôr ho možno dosiahnuť v prípade, ak účastníkovi konania pomáha hosťujúci právnik v zmysle smernice 77/249.
- 31 To však neplatí vtedy, keď sú tieto povinnosti, ako vo veci samej, odlišné podľa toho, či účastník konania sám zabezpečuje svoju obranu alebo mu pomáha právnik. V tejto súvislosti okolnosť, že cieľ riadneho výkonu spravodlivosti možno dosiahnuť v prípade, keď účastník konania sám zabezpečuje svoju obranu, v rámci súboru pravidiel upravujúcich konanie nemožno dospieť k záveru, že tento cieľ sa dosiahne v prípade, keď účastníkovi konania pomáha hosťujúci právnik v zmysle smernice 77/249, t. j. v prípade, keď sú pravidlá upravujúce konanie odlišné a prísnejšie než pravidlá uplatňujúce sa na účastníka konania, ktorý sám zabezpečuje svoju obranu.

- 32 Za takých okolností dôvod všeobecného záujmu založený na riadnom výkone spravodlivosti predstavuje naliehavý dôvod všeobecného záujmu, ktorý môže odôvodniť povinnosť uloženú hosťujúcemu právnikovi pracovať v spojení s právnikom, ktorý je oprávnený vykonávať činnosť pred konajúcim súdom. Ako totiž rozhodol Súdny dvor vo svojom rozsudku z 25. februára 1988, Komisia/Nemecko (427/85, EU:C:1988:98, bod 23), smernica 77/249 umožňuje členským štátom vyžadovať od hosťujúceho právnikovi, aby pracoval v spojení s právnikom, ktorý je oprávnený vykonávať činnosť pred konajúcim súdom, aby tento hosťujúci právnik mohol splniť úlohy, ktoré mu zveril jeho klient, pri rešpektovaní riadneho výkonu spravodlivosti. Z tohto hľadiska je cieľom tejto povinnosti poskytnúť hosťujúcemu právnikovi potrebnú podporu na to, aby mohol vykonávať činnosť v súdnom systéme, ktorý je odlišný od toho, na ktorý je zvyknutý, a ubezpečiť konajúci súd o tom, že hosťujúci právnik poskytujúci služby má skutočne túto podporu, a teda je schopný v celom rozsahu rešpektovať procesné a stavovské pravidlá, ktoré sa uplatňujú.
- 33 Pokiaľ ide o otázku týkajúcu sa primeranosti tejto povinnosti, treba pripomenúť, že podľa informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom má hosťujúci právnik poskytujúci služby oznámiť vnútroštátnym súdom meno právnikovi vykonávajúceho činnosť v súlade s írskym právom, aby mu pomohol v situácii, keď si riadne zastupovanie klienta a správne plnenie povinností voči konajúcemu súdu vyžadujú znalosti alebo rady, ktoré sa môžu ukázať ako nevyhnutné práve z dôvodu, že hosťujúci právnik môže mať obmedzenú znalosť potenciálne relevantných otázok práva, praxe a konania, alebo dokonca profesijnej etiky na vnútroštátnej úrovni. V súlade s týmito informáciami však nie je nevyhnutné, aby právnik, ktorý vykonáva činnosť pred konajúcim súdom, bol právnikom povereným mandantom alebo právnikom, ktorý predkladá vec súdu. Spresnenie konkrétnych úloh hosťujúceho právnikovi a právnikovi oprávneného konať pred írskym súdom totiž prináleží samotným týmto právnikom, pričom úloha tohto druhého spočíva skôr v tom, že je označený ako právnik, ktorý pomáha hosťujúcemu právnikovi.
- 34 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že pružnosť, ktorou sa vyznačuje spolupráca medzi hosťujúcim právnikom a právnikom, ktorý vykonáva činnosť pred konajúcim súdom, ako ju opísal vnútroštátny súd, zodpovedá poňatiu tejto spolupráce, ktorú Súdny dvor stanovil v rámci výkladu a uplatnenia článku 5 smernice 77/249. V súlade s touto koncepciou prináleží týmto dvom právnikom, aby v súlade so stavovskými pravidlami platnými v hostiteľskom členskom štáte a pri výkone svojej profesijnej autonómie spoločne definovali vhodné spôsoby svojej spolupráce v rámci udeleného plnomocenstva (pozri v tomto zmysle rozsudky z 25. februára 1988, Komisia/Nemecko, 427/85, EU:C:1988:98, bod 24, a z 10. júla 1991, Komisia/Francúzsko, C-294/89, EU:C:1991:302, bod 31).
- 35 V tejto súvislosti sa nezdá, ako to v podstate uviedol generálny advokát v bode 76 svojich návrhov, že by porušenie slobody poskytovania služieb išlo nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa riadneho výkonu spravodlivosti.
- 36 Za týchto okolností treba tiež konštatovať, že ako uviedol generálny advokát v bode 75 svojich návrhov, írsky právny úprav, o ktorú ide vo veci samej, sa zjavne vyznačovala skutočnosťou, že nepočítala so žiadnou výnimkou z povinnosti pracovať v spojení s právnikom, ktorý vykonáva činnosť pred konajúcim súdom.
- 37 Podobne ako uviedol generálny advokát v bodoch 80 a 81 svojich návrhov, treba konštatovať, že takáto povinnosť sa za určitých okolností môže ukázať ako zbytočná, a teda ísť nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie cieľa riadneho výkonu spravodlivosti.
- 38 Tak by to bolo najmä v prípade, keby hosťujúci právnik bol vzhľadom na svoje profesijné skúsenosti schopný zastupovať osobu podliehajúcu súdnej právomoci rovnakým spôsobom ako právnik, ktorý obvykle koná pred daným vnútroštátnym súdom. Tomuto vnútroštátnemu súdu prináleží, aby za okolností prejednávanej veci posúdil, či odborná prax v hostiteľskom členskom štáte môže byť dostatočná na to, aby táto skutočnosť bola preukázaná.

- 39 V prejednávanej veci zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že pani O potvrdila, že v Írsku vykonávala právnické povolanie viacero rokov za podmienok stanovených smernicou Európskeho parlamentu a Rady 98/5/ES zo 16. februára 1998 o uľahčení trvalého výkonu právnického povolania v inom členskom štáte ako v tom, kde bola získaná kvalifikácia (Ú. v. ES L 77, 1998, s. 36; Mim. vyd. 06/003, s. 83), čo by mohlo viesť k predpokladu, že táto právnička dokáže zastupovať osobu podliehajúcu súdnej právomoci rovnakým spôsobom ako právnik, ktorý je oprávnený vykonávať činnosť pred konajúcim súdom. V súlade s ustálenou judikatúrou prináleží vnútroštátnemu súdu, aby overil, či ide o takýto prípad (pozri v tomto zmysle rozsudok z 2. apríla 2020, *Comune di Gesturi*, C-670/18, EU:C:2020:272, bod 50 a citovanú judikatúru).
- 40 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na položené prejudiciálne otázky odpovedať tak, že článok 5 smernice 77/249 sa má vykladať v tom zmysle, že:
- sám osebe nebráni tomu, aby vzhľadom na cieľ riadneho výkonu spravodlivosti bola právnikovi, ktorý poskytuje služby zastupovania svojho klienta, uložená povinnosť pracovať v spojení s právnikom, ktorý vykonáva činnosť pred konajúcim súdom a ktorý by v prípade potreby niesol potrebnú zodpovednosť voči tomuto súdu, v rámci systému stanovujúcemu právnikom také procesné a stavovské povinnosti, ako je povinnosť predložiť na účely riadneho priebehu konania danému súdu každú skutočnosť, ktorá môže vyplývať z práva, právnej úpravy alebo judikatúry a od ktorej je osoba podliehajúca súdnej právomoci oslobodená, ak sa rozhodne sama zabezpečiť svoju obranu,
  - povinnosť hosťujúceho právnika pracovať v spojení s právnikom, ktorý vykonáva činnosť pred konajúcim súdom, v systéme, ktorý ponecháva na týchto právnikoch, aby si definovali svoje jednotlivé úlohy, pričom úlohou právnika, ktorý vykonáva činnosť pred súdom konajúcim vo veci, je vo všeobecnosti len pomôcť hosťujúcemu právnikovi, aby sa mu umožnilo zabezpečiť riadne zastupovanie klienta a správne plnenie povinností voči danému súdu, nie je vzhľadom na cieľ riadneho výkonu spravodlivosti neprimeraná,
  - všeobecná povinnosť pracovať v spojení s právnikom, ktorý vykonáva činnosť pred konajúcim súdom a ktorá neumožňuje zohľadniť skúsenosti hosťujúceho právnika, ide nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa riadneho výkonu spravodlivosti.

O trovách

- 41 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Článok 5 smernice Rady 77/249/EHS z 22. marca 1977 na uľahčenie účinného výkonu slobody právnikov poskytovať služby sa má vykladať v tom zmysle, že:

- sám osebe nebráni tomu, aby vzhľadom na cieľ riadneho výkonu spravodlivosti bola právnikovi, ktorý poskytuje služby zastupovania svojho klienta, uložená povinnosť pracovať v spojení s právnikom, ktorý vykonáva činnosť pred konajúcim súdom a ktorý by v prípade potreby niesol potrebnú zodpovednosť voči tomuto súdu, v rámci systému stanovujúcemu právnikom také procesné a stavovské povinnosti, ako je povinnosť predložiť na účely

riadneho priebehu konania danému súdu každú skutočnosť, ktorá môže vyplývať z práva, právnej úpravy alebo judikatúry, a od ktorej je osoba podliehajúca súdnej právomoci oslobodená, ak sa rozhodne sama zabezpečiť svoju obranu,

- povinnosť hosťujúceho právnika pracovať v spojení s právníkom, ktorý vykonáva činnosť pred konajúcim súdom, v systéme, ktorý ponecháva na týchto právnikoch, aby si definovali svoje jednotlivé úlohy, pričom úlohou právnika, ktorý vykonáva činnosť pred súdom konajúcim vo veci je vo všeobecnosti len pomôcť hosťujúcemu právníkovi, aby sa mu umožnilo zabezpečiť riadne zastupovanie klienta a správne plnenie povinností voči danému súdu, nie je vzhľadom na cieľ riadneho výkonu spravodlivosti neprimeraná,
- všeobecná povinnosť pracovať v spojení s právníkom, ktorý vykonáva činnosť pred konajúcim súdom a ktorá neumožňuje zohľadniť skúsenosti hosťujúceho právnika, ide nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa riadneho výkonu spravodlivosti.

Podpisy